

NAŠ STAV ZA USTAV - ACIPS¹

1. 1. Uvod

Spori napredak reformi neophodnih za integraciju BiH (u daljnjem tekstu : BiH) u Evropsku uniju (u daljnjem tekstu : EU), zajedno sa visokim troškovima složenog ustavnog uređenja koje je ustanovljeno Dejtonskim mirovnim sporazumom i kršenja Protokola 12. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljnjem tekstu : Konvencije), pretvorilo je ustavnu reformu u jedan od prioriteta evropske BiH. Napredak na ovom polju je, nažalost, naišao na brojne prepreke.

Nakon neuspješnog pokušaja ustavne reforme u aprilu 2006. godine, tzv. „Aprilskog paketa“ pitanje ove reforme se koristi isključivo u dnevne političke svrhe. „Aprilski“ amandmani su uključivali novi princip izbora za Predsjedništvo, zajedno sa smanjenjem njegovih ovlasti; nove ovlasti za državu; osnivanje dva nova ministarstva – za poljoprivredu i tehnologiju; jačanje ovlasti Vijeća ministara i veći broj parlamentarnih predstavnika u oba doma. Ovo su ujedno bili i ključni prioriteti u procesu evropskih integracija. Ovaj pokušaj je doživio neuspjeh (nedostajala su dva glasa za dvotrećinsku većinu Predstavničkog doma) isključivo zbog nedostatka političke volje.

Posljednji pokušaj ustavnih reformi dogodio se u novembru 2009. godine. Taj, tzv. „Butmirski paket“ je, između ostalog, sadržavao izmjene funkcije Doma naroda, uvođenje institucije premijera BiH i direktan izbor predsjednika i potpredsjednika BiH. Međutim, i pored podrške stranih diplomata, ni ovaj pokušaj ustavnih reformi nije rezultirao uspjehom. Postoji hitna potreba za ostvarivanjem konsenzusa i dogovora svih strana, međutim diskriminirajuća praksa je i dalje na snazi sa aktuelnim bh. Ustavom.

Zbog toga pregovore o ustavnoj reformi treba vratiti u vrh bh. političkih, ali i akademskih prioriteta. Jedna od osnovnih mana bh. Ustava je da, iako sadrži mehanizme za zaštitu ljudskih prava, u skladu sa Konvencijom, i dalje je isključiv i diskriminatoran prema kategoriji Ostalih, tj. onih koji ne pripadaju ni jednom od tri konstitutivna naroda – Bošnjacima, Hrvatima ili Srbima. Grupni pristup (priznavanje konstitutivnih naroda, umjesto građana/građanki i pojedinaca/pojedinki kao eksponenata suvereniteta) često vodi ka kršenju individualnih ljudskih prava. Ovo se naročito odnosi na činjenicu da postoje ustavne odredbe koje onemogućavaju bh. građanima građankama da se kandidiraju za izbore i da budu izabrani (iako je to jedno od njihovih osnovnih ljudskih prava) ukoliko ne pripadaju jednom

¹ **Asocijacija Alumni Centra za interdisciplinarnu postdiplomske studije** (ACIPS) predstavlja nevladino udruženje eksperata u području evropskih integracijskih procesa, demokracije, ljudskih prava, upravljanja državom, humanitarnih poslova, studija roda i religijskih studija. Asocijacija je osnovana u februaru 2003. godine, kao rezultat aktivnosti Centra za interdisciplinarnu postdiplomske studije Univerziteta u Sarajevu. ACIPS je proizvod težnje da se na jednom mjestu okupi intelektualni i liderski potencijal magistara ove obrazovne institucije. ACIPS sprovodi i koordinira niz lokalnih i međunarodnih projekata, a primarni interes organizacije je buđenje i razvijanje javne svijesti o ključnim temama u društvu i sprovođenje istraživačkih i političkih studija - http://www.acips.ba/bos/index.php?option=com_content&view=article&id=7&Itemid=4

od tri konstitutivna naroda (Bošnjaci, Hrvati, Srbi) ili ukoliko su konstitutivna manjina u jednom od dva bh. entiteta.

Nedavna presuda Evropskog suda za ljudska prava iz Strasbourga u slučaju zbog diskriminacije na osnovu njihove etničke pripadnosti, donesena u korist Jakoba Fincija i Derve Sejdića daje osnovu za dalje djelovanje u oblasti unaprijeđenja položaja Ostalih u Ustavu BiH. U ovom procesu trebaju učestvovati kako civilno društvo, tako i šira javnost u BiH, omogućavajući na taj način otvoreni pristup svim zainteresiranim učesnicima i učesnicama za reformu Ustava BiH.

USTAV BiH

PREAMBULA

Oslanjajući se na poštovanje ljudskog dostojanstva, slobode i jednakosti,

Posvećeni miru, pravdi, toleranciji i pomirenju,

Ubijedeni da demokratski organi vlasti i pravične procedure najbolje stvaraju miroljubive odnose unutar pluralističkog društva,

U želji da podstaknu opšte blagostanje i ekonomski razvoj kroz zaštitu privatnog vlasništva i unapređenje tržišne privrede,

Vođeni ciljevima i načelima Povelje UN,

Opredijeljeni za suverenitet, teritorijalni integritet i političku nezavisnost BiH u skladu sa međunarodnim pravom

Odlučni da osiguraju puno poštovanje međunarodnog humanitarnog prava,

Inspirisani Univerzalnom Deklaracijom o ljudskim pravima, Međunarodnim paktovima o građanskim i političkim pravima, odnosno o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, i Deklaracijom o pravima lica koja pripadaju nacionalnim ili etničkim, vjerskim i jezičkim manjinama, kao i drugim instrumentima ljudskih prava,

Podsjećajući se na Osnovna načela usaglašena u Ženevi 8. 9. 1995. godine i u Njujorku 26. 9. 1995. godine, Bošnjaci, Hrvati i Srbi, kao konstitutivni narodi (u zajednici s ostalima), i građani BiH ovim utvrđuju Ustav BiH

Član I

BiH

1. Kontinuitet. Republika BiH, čije je zvanično ime od sada „BiH“, nastavlja svoje pravno postojanje po međunarodnom pravu kao država, sa unutrašnjom strukturom modificiranom ovim Ustavom, i sa postojećim međunarodno priznatim granicama. Ona ostaje država članica UN (u daljnjem tekstu: UN) i može kao BiH zadržati članstvo ili zatražiti prijem u organizacijama unutar sistema UN, kao i u drugim međunarodnim organizacijama.

2. Demokratska načela. BiH je demokratska država koja funkcioniše u skladu sa zakonom i na osnovu slobodnih i demokratskih izbora.

3. Sastav. BiH se sastoji od dva entiteta: FBiH BiH i RS (u daljnjem tekstu: entiteti).

4. Kretanje roba, usluga, kapitala i lica. Postoji sloboda kretanja širom BiH. BiH i entiteti neće ometati punu slobodu kretanja, lica, roba, usluga i kapitala širom BiH. Nijedan entitet neće provoditi bilo kakvu kontrolu na granici između entiteta.

5. Glavni grad. Glavni grad BiH je Sarajevo.

6. Simboli. BiH će imati one simbole koje svojom odlukom odredi Parlamentarna skupština i potvrdi Predsjedništvo.

7. Državljanstvo. Postoji državljanstvo BiH, koje reguliše Parlamentarna skupština, i državljanstvo svakog entiteta koje regulišu sami entiteti, pod uslovom da:

a. Svi državljani bilo kojeg entiteta su, samim tim, državljani BiH.

b. Nijedno lice ne može biti arbitrarno lišeno državljanstva BiH, ili državljanstva entiteta, ili na drugi način ostavljeno bez državljanstva. Niko ne može biti lišen državljanstva BiH, ili entiteta, po bilo kojem osnovu kao što je pol, rasa, boja, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili bilo koji drugi status.

c. Sva lica koja su bila državljani Republike BiH, neposredno prije stupanja na snagu ovog Ustava, su državljani BiH. Državljanstvo lica koja su naturalizovana poslije 6.4.1992. godine, a prije stupanja na snagu ovog Ustava, regulisaće Parlamentarna skupština.

d. Državljanji BiH mogu imati državljanstvo druge države, pod uslovom da postoji bilateralni ugovor između BiH i te države kojim se to pitanje uređuje, a koji je odobrila Parlamentarna skupština u skladu sa članom IV, stav 4, tačka (d). Lica sa dvojnim državljanstvom mogu glasati u BiH i u entitetima samo ako je BiH država njihovog prebivališta.

e. Državljanin BiH u inostranstvu uživa zaštitu BiH. Svaki entitet može izdavati pasoše BiH svojim državljanima, na način kako je to regulisala Parlamentarna skupština. BiH može izdavati pasoše onim državljanima kojima pasoš nije izdat od strane entiteta. Uspostaviće se centralni registar svih pasoša izdatih od strane entiteta i od strane BiH.

Član II

Ljudska prava i temeljne slobode

1. Ljudska prava. BiH i oba entiteta će osigurati najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda. U tu svrhu postoji Komisija za ljudska prava za BiH, kao što je predviđeno u Aneksu 6. Opšteg okvirnog sporazuma.

2. Međunarodni standardi. Prava i slobode predviđeni u Konvenciji i u njenim protokolima se direktno primjenjuju u BiH. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima.

3. Katalog prava. Sva lica na teritoriji BiH uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

a. Pravo na život.

b. Pravo lica da ne bude podvrgnuto mučenju niti nečovječnom ili ponižavajućem tretmanu ili kazni.

- c. Pravo lica da ne bude držano u ropstvu ili potčinjenosti, ili na prisilnom ili obaveznom radu.
- d. Pravo na ličnu slobodu i sigurnost.
- e. Pravo na pravično saslušanje u građanskim i krivičnim stvarima i druga prava u vezi sa krivičnim postupkom.
- f. Pravo na privatni i porodični život, dom i prepisku.
- g. Slobodu misli, savjesti i vjere.
- h. Slobodu izražavanja.
- i. Slobodu mirnog okupljanja i slobodu udruživanja s drugima.
- j. Pravo na brak i zasnivanje porodice.
- k. Pravo na imovinu.
- l. Pravo na obrazovanje.
- m. Pravo na slobodu kretanja i prebivališta.

4. Nediskriminacija. Uživanje prava i sloboda, predviđenih u ovom članu ili u međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I ovog Ustava, osigurano je svim licima u BiH bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je pol, rasa, boja, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

5. Izbjegllice i raseljena lica. Sve izbjeglice i raseljena lica imaju pravo da se slobodno vrate u svoje domove. Oni imaju pravo, u skladu s Aneksom 7 Opšteg okvirnog sporazuma, da im se vrati imovina koje su bili lišeni za vrijeme neprijateljstava od 1991. i da dobiju kompenzaciju za svu takvu imovinu, koja im ne može biti vraćena. Sve obaveze ili izjave u vezi sa takvom imovinom, koje su date pod prisilom, ništave su.

6. Implementacija. BiH, i svi sudovi, ustanove, organi vlasti, te organi kojima posredno rukovode entiteti ili koji djeluju unutar entiteta podvrgnuti su, odnosno primjenjuju ljudska prava i osnovne slobode na koje je ukazano u stavu 2.

7. Međunarodni sporazumi. BiH će ostati ili postati strana ugovornica međunarodnih sporazuma pobrojanih u Aneksu I ovog Ustava.

8. Saradnja. Svi nadležni organi vlasti u BiH će saradivati sa, i obezbijediti neograničen pristup: svim međunarodnim posmatračkim mehanizmima ljudskih prava koji se uspostave za BiH; nadzornim tijelima koja se uspostave bilo kojim međunarodnim sporazumom navedenim u Aneksu I ovog Ustava; Međunarodnom tribunalu za bivšu Jugoslaviju (a naročito će se pridržavati naredbi koje su izdate po članu 29. Statuta Tribunala); i bilo kojoj drugoj organizaciji ovlaštenoj od strane Vijeća sigurnosti UN sa mandatom koji se tiče ljudskih prava ili humanitarnog prava.

9. Kolektivna prava². Svi pripadnici nacionalnih, vjerskih i drugih skupina uživaju kolektivna prava u skladu sa vim Ustavom i međunarodnim ugovorima rađanskim i

² U nacrtu Ustava ACIPS-a korišten je sadašnji tekst Daytonskog Ustava, crvenom bojom su označene predložene izmjene, komentari sa strane predstavljaju rješenja koja se po ovom prijedlogu brišu ili mijenjaju.

političkim pravima i ekonomskim, kulturnim i društvenim pravima, kao i Deklaracijom o načelima narodnog prava i prijateljskih odnosa i saradnje među državama u skladu s Poveljom UN.

Član III

Nadležnosti i odnosi između institucija BiH i entiteta

1. Nadležnosti institucija BiH

Sljedeća pitanja su u nadležnosti institucija BiH:

- a. Vanjska politika.
- b. Vanjskotrgovinska politika.
- c. Carinska politika.
- d. Monetarna politika, kao što je predviđeno članom VII.
- e. Finansiranje institucija i međunarodnih obaveza BiH.
- f. Politika i regulisanje pitanja imigracije, izbjeglica i azila.
- g. Provođenje međunarodnih i međuentitetskih krivičnih propisa, uključujući i odnose sa Interpolom.
- h. Uspostavljanje i funkcionisanje zajedničkih i međunarodnih komunikacijskih sredstava.
- i. Regulisanje međuentitetskog transporta.
- j. Kontrola vazdušnog saobraćaja.

2. Nadležnosti entiteta

- a. Entiteti imaju pravo da uspostavljaju posebne paralelne odnose sa susjednim državama, u skladu sa suverenitetom i teritorijalnim integritetom BiH.
- b. Svaki entitet će pružiti svu potrebnu pomoć vladi BiH kako bi joj se omogućilo da ispoštuje međunarodne obaveze BiH, s tim da će finansijske obaveze u koje je ušao jedan entitet bez saglasnosti drugog, a prije izbora Parlamentarne skupštine i Predsjedništva BiH, ostati obaveza tog entiteta osim ukoliko je ta obaveza neophodna za nastavak članstva BiH u nekoj međunarodnoj organizaciji.
- c. Entiteti će ispuniti sve uslove za pravnu sigurnost i zaštitu lica pod svojom jurisdikcijom, održavanjem civilnih ustanova za primjenu pravnih propisa, koje će funkcionisati u skladu sa međunarodno priznatim standardima uz poštovanje međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda, iz člana II ovog Ustava, i poduzimanjem ostalih odgovarajućih mjera.
- d. Svaki entitet može također sklapati sporazume sa državama i međunarodnim organizacijama uz saglasnost Parlamentarne skupštine. Parlamentarna skupština može zakonom predvidjeti da za određene vrste sporazuma takva saglasnost nije potrebna.

3. Pravni poredak i nadležnosti institucija

a. Sve vladine funkcije i ovlaštenja koja nisu ovim Ustavom izričito povjerena institucijama BiH pripadaju entitetima.

b. Entiteti i sve njihove administrativne jedinice će se u potpunosti pridržavati ovog Ustava, kojim se stavljaju van snage zakonske odredbe BiH i ustavne i zakonske odredbe entiteta koje mu nisu saglasne, kao i odluka institucija BiH. Opšta načela međunarodnog prava su sastavni dio pravnog poretka BiH i entiteta.

4. Koordinacija

Predsjednik može odlučiti da podstakne međuentitetsku koordinaciju u stvarima koje se ne nalaze u okviru nadležnosti BiH predviđenim ovim Ustavom, izuzev ako se u konkretnom slučaju jedan entitet tome usprotivi.

Comment [ss1]: štvo

5. Dodatne nadležnosti

a. BiH će preuzeti nadležnost u onim stvarima u kojima se o tome postigne saglasnost entiteta; stvarima koje su predviđene u Aneksima 5 - 8 Opšteg okvirnog sporazuma; ili koje su potrebne za očuvanje suvereniteta, teritorijalnog integriteta, političke nezavisnosti i međunarodnog subjektiviteta BiH, u skladu sa podjelom nadležnosti među institucijama BiH.

b. Dodatne institucije mogu biti uspostavljene prema potrebi za vršenje ovih nadležnosti.

c. U periodu od 6 mjeseci od stupanja na snagu ovoga Ustava, entiteti će početi pregovore s ciljem uključivanja i drugih pitanja u nadležnost institucija BiH, uključujući korištenje izvora energije, i zajedničke privredne projekte.

Član IV

Parlamentarna skupština

Parlamentarna skupština ima dva doma: Dom naroda i Predstavnički dom.

1. Dom naroda

a. Dom naroda se sastoji od 32 delegata, od kojih Vijeće naroda Narodne skupštine RS bira četiri Srbina, četiri Bošnjaka, četiri Hrvata i dva iz reda Ostalih; Dom naroda Parlamenta FBiH bira četiri Srbina, četiri Bošnjaka, četiri Hrvata i dva iz reda Ostalih, a Skupština Brčko Distrikta BiH bira po jednog iz reda svakog

b. konstitutivnog naroda i iz reda Ostalih.

c. Osamnaest članova Doma naroda sačinjava kvorum, pod uslovom da je prisutno najmanje pet srpskih, pet bošnjačkih, pet hrvatskih i tri delegata iz reda Ostalih.

2. Predstavnički dom

Predstavnički dom sastoji se od 42 člana, od kojih se dvije trećine biraju sa teritorije FBiH (u daljnjem tekstu: FBiH), a jedna trećina sa teritorije RS (u daljnjem tekstu: RS).

a. Članovi Predstavničkog doma biraju se neposredno iz svog entiteta, u skladu sa izbornim zakonom kojeg će donijeti Parlamentarna skupština. Međutim, prvi izbori će biti održani u skladu sa Aneksom 3. Opšteg okvirnog sporazuma.

Comment [ss2]: Dom naroda se sastoji od 15 delegata, od kojih su dvije trećine iz Federacije (uključujući pet Hrvata i pet Bošnjaka) i jedna trećina iz Republike Srpske (pet Srba).
a) Nominovane hrvatske, odnosno bošnjačke delegate iz Federacije biraju hrvatski odnosno bošnjački delegati u Domu naroda Federacije. Delegate iz Republike Srpske bira Narodna skupština Republike Srpske.
b) Devet članova Doma naroda sačinjava kvorum, pod uslovom da su prisutna najmanje tri bošnjačka, tri hrvatska i tri srpska delegata.

b. Većina svih članova izabranih u Predstavnički dom sačinjava kvorum.

3. Procedura

a. I jedan i drugi dom će biti sazvani u Sarajevu, najkasnije 30 dana nakon njihovog izbora.

b. Svaki dom će većinom glasova usvojiti svoj poslovnik o radu i izabrati među svojim članovima jednog Srbina, jednog Bošnjaka, jednog Hrvata i jednog iz reda Ostalih za predsjedavajućeg i zamjenike predsjedavajućeg.

Comment [ss3]: i

Comment [ss4]: , s tim da će mjesto predsjedavajućeg rotirati između ova tri lica.

c. Sve zakonodavne odluke moraju biti odobrene od strane oba doma.

d. Sve odluke u oba doma donose se većinom glasova onih koji su prisutni i glasaju. Delegati i članovi će ulagati najveće napore kako bi većina uključivala najmanje jednu trećinu glasova delegata ili članova sa teritorije svakog entiteta. Ukoliko većina ne uključuje jednu trećinu glasova delegata ili članova sa teritorije svakog entiteta, predsjedavajući i njegovi zamjenici će, radeći kao komisija, nastojati da u roku od tri dana od glasanja postignu saglasnost. Ukoliko ta nastojanja ne uspiju, odluke će se donijeti većinom onih koji su prisutni i glasaju, pod uslovom da glasovi protiv ne uključuju dvije trećine, ili više, delegata ili članova izabranih iz svakog entiteta.

e. Predložena odluka Parlamentarne skupštine može biti proglašena destruktivnom po vitalni interes bošnjačkog, hrvatskog ili srpskog naroda, odnosno po kolektivna prava Ostalih iz člana II/9. ovog Ustava, većinom glasova iz redova bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata, odnosno iz reda Ostalih, izabranih u skladu sa stavom 1, tačka (a). Za donošenje takve odluke biće potrebna saglasnost Doma naroda, izglasana od strane većine bošnjačkih, većine hrvatskih, većine srpskih delegata i većine delegata iz reda Ostalih koji su prisutni i glasaju.

Comment [ss5]: ili

Comment [ss6]: i

f. Kada većina bošnjačkih, hrvatskih ili srpskih delegata, odnosno delegata iz reda Ostalih, stavi primjedbu na pozivanje na tačku (e), predsjedavajući Doma naroda će odmah sazvati Zajedničku komisiju, koja se sastoji od sedam delegata, od kojih su po dva izabrana iz redova konstitutivnih naroda i jedan iz reda Ostalih, u cilju razrješenja tog pitanja. Ukoliko to Komisija ne uspije u roku od pet dana, predmet se upućuje Ustavnom sudu koji će po hitnom postupku preispitati proceduralnu ispravnost slučaja.

Comment [ss7]: tri

Comment [ss8]: je svaki

Comment [ss9]: bošnjačkih, hrvatskih i srpskih delegata,

Comment [ss10]: štva

g. Dom naroda se može raspustiti odlukom Predsjednika ili samog Doma, pod uslovom da je odluka Doma o raspuštanju donijeta većinom koja uključuje natpolovičnu većinu delegata od ukupnog broja izabranih delegata.

Comment [ss11]: iz reda najmanje dva naroda, bošnjačkog, hrvatskog ili srpskog. Dom naroda koji je izabran u prvim izborima poslije stupanja na snagu ovog Ustava ne može biti raspušten.

h. Odluke Parlamentarne skupštine neće stupiti na snagu prije nego što budu objavljene.

i. Kompletni zapisnici sa rasprava u oba doma biće objavljivani, a njihove sjednice će, osim u izuzetnim situacijama u skladu sa poslovnikom, biti javne.

j. Delegati i članovi ne mogu biti pozivani na krivičnu ili građansku odgovornost u pogledu bilo kojeg čina izvršenog u okviru dužnosti u Parlamentarnoj skupštini.

4. Ovlaštenja

Parlamentarna skupština je nadležna za:

a. Donošenje zakona koji su potrebni za provođenje odluka Predsjednika ili za vršenje funkcija Skupštine po ovom Ustavu.

Comment [ss12]: štva

- b. Odlučivanje o izvorima i iznosu sredstava za rad institucija BiH i zameđunarodne obaveze BiH.
- c. Odobravanje budžeta za institucije BiH.
- d. Odlučivanje o saglasnosti za ratifikaciju ugovora.
- e. Ostala pitanja koja su potrebna da se provedu njene dužnosti, ili koja su joj dodijeljena zajedničkim sporazumom entiteta.

Član V

Predsjednik

1. Predsjednik BiH bira se u Domu Naroda, natpolovičnom većinom delegata prisutnih i koji glasaju.

2. Predsjednik može podnijeti ostavku ili biti smijenjen odlukom Doma naroda, na isti način na koji je izabran.

3. Ovlaštenja.

Predsjednik je nadležan da:

- a. Predstavlja državu u inostranstvu;
- b. Najavljuje parlamentarne i druge izbore na državnom nivou;
- c. Dodjeljuje titule, ordenje, nagrade i odlikovanja u skladu sa zakonom BiH;
- d. Akredituje i prima ambasadore i izaslanike u skladu sa zakonom BiH;
- e. Daje pojedinačna pomilovanja i amnestije u skladu sa zakonom BiH;
- f. Može sazvati sjednice Vijeća ministara i Parlamentarne skupštine te predlagati i utvrđivati dnevni red ovih sastanaka;
- g. Može prisustvovati i govoriti na zasjedanjima Parlamentarne skupštine;
- h. Kada zakon BiH nalaže potrebu i u skladu sa njim, imenuje državne službenike;
- i. Imenuje kandidata za predsjednika Vijeća ministara;
- j. Raspušta Parlamentarnu skupštinu, nakon obavljenih konsultacija i uz odobrenje predsjednika Vijeća ministara i u skladu sa ovim Ustavom;

4. Vijeće ministara

Predsjednik će imenovati predsjedavajućeg Vijeća ministara koji će preuzeti dužnost po odobrenju Predstavničkog doma. Predsjedavajući će imenovati ministra vanjskih poslova, ministra vanjske trgovine i druge ministre po potrebi, a koji će preuzeti dužnost po odobrenju Predstavničkog doma.

a. Predsjedavajući i ministri zajedno sačinjavaju Vijeće ministara i odgovorni su za provođenje politike i odluka BiH u oblastima kako je naznačeno u stavovima 1, 4 i 5 člana III, o čemu podnose izvještaj Parlamentarnoj skupštini (uključujući, najmanje jedanput godišnje, izvještaj o rashodima BiH).

Comment [ss13]: ištvo

Comment [ss14]: štv

Comment [ss15]: sastoji od tri člana: jednog Bošnjaka i jednog Hrvata, koji se svaki biraju neposredno sa teritorije Federacije, i jednog Srbina, koji se bira neposredno sa teritorije Republike Srpske.

Comment [ss16]: 1. Izbor i trajanje mandata

a) Članovi Predsjedništva biraju se neposredno u svakom entitetu (tako da svaki glasač glasa za popunjavanje jednog mjesta u Predsjedništvu), u skladu sa izbornim zakonom kojeg donosi Parlamentarna skupština. Međutim, prvi izbori će se održati u skladu sa Aneksom 3. Opšteg okvirnog sporazuma. Bilo koje upražnjeno mjesto u Predsjedništvu će biti popunjeno od strane odgovarajućeg entiteta, u skladu sa zakonom koji će donijeti Parlamentarna skupština.

b) Mandat članova Predsjedništva koji su izabrani na prvim izborima traje dvije godine; mandat članova izabranih nakon toga će biti četiri godine. Članovi Predsjedništva mogu biti birani još jedan uzastopni mandat, a nakon toga nemaju pravo izbora u Predsjedništvo prije isteka četvorogodišnjeg roka

2. Procedura

Comment [ss17]: štv

Comment [ss18]: o

Comment [ss19]: štv

b. Najviše dvije trećine svih ministara mogu biti imenovani sa teritorije FBiH. Predsjedavajući će, također, imenovati tri zamjenika koji će biti iz različitih konstitutivnih naroda i reda Ostalih, koji će preuzeti dužnost nakon odobrenja Predstavničkog doma.

Comment [ss20]: e

Comment [ss21]: istog konstitutivnog naroda kao i njihovi ministri)

c. Vijeće ministara će podnijeti ostavku ukoliko mu Parlamentarna skupština izglasa nepovjerenje.

d. Vijeće ministara će vršiti funkciju civilnog zapovjednika oružanih snaga.

Comment [ss22]: 5. Stalni komitet

a) Svaki član Predsjedništva će, po službenoj dužnosti, vršiti funkciju civilnog zapovjednika oružanih snaga. Nijedan entitet neće prijetiti silom niti upotrebljavati silu protiv drugog entiteta i ni pod kakvim okolnostima oružane snage jednog entiteta ne smiju uči niti boraviti na teritoriji drugog entiteta bez saglasnosti njegove vlade i Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Sve oružane snage u Bosni i Hercegovini će funkcionisati u skladu sa suverenitetom i teritorijalnim integritetom Bosne i Hercegovine.

b) Članovi Predsjedništva će izabrati Stalni komitet za vojna pitanja koji će koordinirati aktivnosti oružanih snaga u Bosni i Hercegovini. Članovi Predsjedništva ujedno su i članovi Stalnog komiteta.

Član VI

Ustavni sud

1. Sastav

Ustavni sud BiH sastoji se od devet članova.

a. Četiri člana bira Predstavnički dom FBiH, a dva člana Skupština RS. Preostala tri člana bira predsjednik Evropskog suda za ljudska prava nakon konsultacija sa Predsjedništvom.

b. Sudije će biti istaknuti pravnici visokog moralnog ugleda. Svako ko udovoljava takvoj kvalifikaciji i ima pravo glasa može biti imenovan za sudiju Ustavnog suda. Sudije koje bira predsjednik Evropskog suda za ljudska prava ne mogu biti državljani BiH ili bilo koje susjedne države.

c. Mandat sudija imenovanih u prvome sazivu biće pet godina, izuzev ako podnesu ostavku ili budu s razlogom razriješeni na osnovu konsenzusa ostalih sudija. Sudije koje su imenovani u prvome sazivu ne mogu biti reimenovani. Sudije koje će biti imenovani nakon prvog saziva služiće do navršanih 70 godina života, izuzev ako podnesu ostavku ili budu s razlogom razriješeni na osnovu konsenzusa ostalih sudija.

d. Za imenovanja koja se budu vršila nakon isteka perioda od pet godina od prvih imeno vanja, Parlamentarna skupština može zakonom predvidjeti drugačiji način izbora troje sudija koje bira predsjednik Evropskog suda za ljudska prava.

2. Procedure

a. Većina svih članova suda sačinjava kvorum.

b. Sud će, većinom glasova svih članova, usvojiti svoja pravila o radu. Sud će voditi javne rasprave, a svoje odluke će javno obrazlagati i objavljivati.

3. Jurisdikcija

Ustavni sud će podržavati ovaj Ustav.

a. Ustavni sud je jedini nadležan da odlučuje o bilo kojem sporu koji se javlja po ovom Ustavu između dva entiteta, ili između BiH i jednog ili oba entiteta, te između institucija BiH, uključujući ali ne ograničavajući se na to pitanje:

- Da li je odluka entiteta da uspostavi poseban paralelan odnos sa susjednom državom u skladu sa ovim Ustavom, uključujući i odredbe koje se odnose na suverenitet i teritorijalni integritet BiH.

- Da li je bilo koja odredba ustava ili zakona jednog entiteta u skladu sa ovim Ustavom. Sporove može pokrenuti član Predsjedništva, predsjedavajući Vijeća ministara,

predsjedavajući, ili njegov zamjenik, bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine; jedna četvrtina članova/delegata bilo kojeg doma Parlamentarne skupštine, ili jedna četvrtina članova bilo kojeg doma zakonodavnog organa jednog entiteta.

b. Ustavni sud također ima apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom Ustavu, kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u BiH.

c. Ustavni sud je nadležan u pitanjima koja mu je proslijedio bilo koji sud u BiH u pogledu toga da li je zakon, o čijem važenju njegova odluka ovisi, kompatibilan sa ovim Ustavom, sa Konvencijom i njenim protokolima, ili sa zakonima BiH; ili u pogledu postojanja ili domašaja nekog opšteg pravila međunarodnog javnog prava koje je bitno za odluku suda.

4. Odluke

Odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.

Član VII

Centralna banka

Centralna banka BiH je jedina ovlaštena institucija za štampanje novca i monetarnu politiku na cijelom području BiH.

1. Nadležnosti Centralne banke određiće Parlamentarna skupština. Međutim, u periodu od šest godina od stupanja na snagu ovog Ustava, Centralna banka neće moći davati kredite štampanjem novca, niti funkcionisati kao valutna komisija; nakon tog perioda Parlamentarna skupština može tu nadležnost dati Centralnoj banci.

2. Prvi Upravni odbor Centralne banke će se sastojati od Guvernera kojega imenuje Međunarodni monetarni fond, nakon konsultacija sa Predsjedništvom, i tri člana koja imenuje Predsjedništvo, od kojih su dva iz FBiH (jedan Bošnjak i jedan Hrvat, koji će dijeliti jedan glas) i jedan iz RS - svi sa mandatom od 6 godina. Guverner, koji neće biti državljanin BiH niti bilo koje susjedne države, može imati odlučujući glas u slučaju neriješenog ishoda glasanja.

3. Nakon tog perioda, Upravni odbor Centralne banke BiH će se sastojati od pet lica koja imenuje **Vijeće ministara** na period od 6 godina. Odbor će među svojim članovima imenovati Guvernera na period od 6 godina.

Comment [ss23]:
Predsjedništvo

Član VIII

Finansije

1. Parlamentarna skupština će svake godine, **na prijedlog Vijeća ministara**, usvojiti budžet kojim se finansiraju troškovi potrebni za izvršavanje nadležnosti institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH.

2. Ukoliko se takav budžet ne usvoji blagovremeno, budžet za prethodnu godinu će biti korišten na privremenoj osnovi.

3. FBiH će obezbijediti dvije trećine, a RS jednu trećinu prihoda koji su potrebni za budžet, osim ako se prihodi ne prikupljaju na način kako je utvrdila Parlamentarna skupština.

Comment [ss24]: , na prijedlog Predsjedništva,

Član IX

Opšte odredbe

1. Nijedno lice koje se nalazi na izdržavanju kazne, izrečene presudom Međunarodnog tribunala za bivšu Jugoslaviju, i niti jedna osoba koja je pod optužnicom Tribunala a koja se nije povinivala naredbi da se pojavi pred Tribunalom, ne može biti kandidat ili imati bilo koju neimenovanu, izbornu ili drugu javnu funkciju na teritoriji BiH.

2. Naknada za lica koja obavljaju funkcije u institucijama BiH ne može biti umanjena za vrijeme trajanja mandata nosioca funkcije.

3. Funkcioneri imenovani na položaje u institucijama BiH, u pravilu, odražavaju sastav naroda BiH.

4. Od navedenih funkcija, po jedna će se popuniti iz reda konstitutivnih naroda i reda Ostalih i to ovim redoslijedom:

1. predsjedavajući Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine
2. predsjedavajući Doma naroda Parlamentarne skupštine
3. predsjednik BiH
4. predsjedavajući Vijeća ministara.

5. Svi propisi, uključujući ustave entiteta, ustave kantona, Statut Brčko distrikta, statute, zakone, pravilnike, poslovnike i druge akte javnih organa vlasti, bez obzira na donosioca, mogu biti predmet preispitivanja pred Ustavnim sudom BiH, ukoliko postupak ocjene ustavnosti i zakonitosti tih akata, donesenih do usvajanja ovih amandmana, pokrene većina bilo kojeg kluba u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH.

Član X

Izmjene i dopune

1. Amandmanska procedura

Ovaj Ustav može biti mijenjan i dopunjavan odlukom Parlamentarne skupštine, koja uključuje dvotrećinsku većinu prisutnih i koji su glasali u Predstavničkom domu.

2. Ljudska prava i osnovne slobode

Nijednim amandmanom na ovaj Ustav ne može se eliminisati, niti umanjiti bilo koje od prava i sloboda iz člana II ovog Ustava, niti izmijeniti ova odredba.

Član XI

Prelazne odredbe

Prelazne odredbe u vezi sa javnim funkcijama, važenjem zakona i drugim pitanjima izložene su u Aneksu II ovog Ustava.

Član XII

Stupanje na snagu

1. Ustav će stupiti na snagu po potpisivanju Opšteg okvirnog sporazuma kao ustavni akt, kojim se amandmansi zamjenjuje i stavlja van snage Ustav Republike BiH.

2. U roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog Ustava, entiteti će amandmanskim postupkom izmijeniti svoje ustave da bi se osigurala saglasnost sa ovim Ustavom u skladu sa članom III, stav 3, tačka (b).

Aneks I Dodatni sporazumi o ljudskim pravima koji će se primjenjivati

u BiH

1. Konvencija o sprečavanju i kažnjavanju zločina genocida (1948)
2. Ženevske konvencije I-IV o zaštiti žrtava rata (1949) I Dopunski protokoli I-II (1977)
3. Konvencija koja se odnosi na status izbjeglica (1951) i Protokol (1966)
4. Konvencija o državljanstvu udatih žena (1957)
5. Konvencija o smanjenju broja lica bez državljanstva (1961)
6. Međunarodna konvencija o uklanjanju svih oblika rasne diskriminacije (1965)
7. Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima (1966) I Opcioni protokoli (1966 i 1989)
8. Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima (1966)
9. Konvencija o uklanjanju svih oblika diskriminacije u odnosu na žene (1979)
10. Konvencija protiv mučenja i drugih surovih, nehumanih ili ponižavajućih tretmana ili kažnjavanja (1984)
11. Evropska konvencija o sprečavanju mučenja, nehumanog ili ponižavajućeg tretmana ili kažnjavanja (1987)
12. Konvencija o pravima djeteta (1989)
13. Međunarodna konvencija o zaštiti prava svih radnika migranata i članova njihovih porodica (1990)
14. Evropska povelja za regionalne jezike i jezike manjina (1992)
15. Okvirna Konvencija za zaštitu nacionalnih manjina (1994)

Aneks II Prelazne odredbe

1. Zajednička prelazna komisija

a. Strane ovim ustanovljavaju Zajedničku prelaznu komisiju koja će biti ovlaštena da raspravlja o praktičnim pitanjima u vezi sa implementacijom Ustava BiH, Opšteg okvirnog sporazuma i njegovih aneksa, i daje preporuke i prijedloge.

b. Zajednička prelazna komisija se sastoji od četiri lica iz FBiH, tri iz RS i jednog predstavnika BiH.

c. Sastancima komisije predsjedava Visoki predstavnik ili lice koje on odredi.

2. Kontinuitet pravnih propisa

Svi zakoni, propisi i sudski poslovници, koji su na snazi na teritoriji BiH u trenutku kada Ustav stupi na snagu, ostaće na snazi u onoj mjeri u kojoj nisu u suprotnosti sa Ustavom dok drugačije ne odredi nadležni organ vlasti BiH.

3. Pravni i administrativni postupci

Svi postupci u sudovima ili organima uprave, koji su u toku na prostoru BiH u trenutku stupanja na snagu ovog Ustava, biće nastavljani ili preneseni na druge sudove ili organe u BiH u skladu sa propisima kojima se uređuje nadležnost ovih institucija.

4. Državni organi

Dok ne budu zamijenjeni novim sporazumom ili zakonom, organi vlasti, institucije i druga tijela BiH će funkcionisati u skladu sa važećim propisima.

5. Ugovori

Svi ugovori koje je ratifikovala Republika BiH između 1.1.1992. godine i stupanja na snagu ovog Ustava biće dati na uvid članovima Predsjedništva u roku od 15 dana od njihovog stupanja na dužnost; svaki ugovor koji ne bude dat na uvid biće proglašen poništenim. U roku od 6 mjeseci poslije prvog zasjedanja Parlamentarne skupštine, na zahtjev bilo kojeg člana Predsjedništva, Parlamentarna skupština će razmotriti da li da otkáže bilo koji drugi ugovor.

Izjava u ime Republike BiH

Republika BiH odobrava Ustav BiH u Aneksu IV Opšteg okvirnog sporazuma.

Muhamed Šaćirbegović

Za Republiku BiH

Izjava u ime FBiH

FBiH u ime svojih konstitutivnih naroda i građana odobrava Ustav BiH u Aneksu IV Opšteg okvirnog sporazuma.

Krešimir Zubak

Za FBiH

Izjava u ime RS

RS odobrava Ustav BiH u Aneksu IV Opšteg okvirnog sporazuma.

Nikola Koljević

Za RS

AMANDMAN I

Na osnovu člana X.1. Ustava BiH (Aneks 4. Općeg okvirnog sporazuma za mir u BiH), Parlamentarna skupština BiH na 49. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 25. marta 2009. godine, i na 27. sjednici Doma naroda, održanoj 26. marta 2009. godine, donijela je

AMANDMAN I

NA USTAV BIH

U Ustavu BiH iza člana VI.3) dodaje se novi član VI.4). koji glasi

4. Brčko Distrikt BiH

Brčko Distrikt BiH, koji postoji pod suverenitetom BiH i spada pod nadležnosti institucija BiH, koji postoji pod suverenitetom BiH i spada pod nadležnosti institucija BiH onako kako te nadležnosti proizilaze iz ovog ustava, čija je teritorija u zajedničkoj svojini (kondominiju) entiteta, jedinica je lokalne samouprave s vlastitim institucijama, zakonima i propisima i s ovlaštenjima i statusom konačno propisanim odlukama Arbitražnog tribunala za spor u vezi s međuentitetskom linijom razgraničenja u oblasti Brčkog.

Odnos između Brčko Distrikta BiH i institucija BiH i entiteta može se dalje urediti zakonom koji donosi Parlamentarna skupština BiH.

Ustavni sud BiH nadležan je da odlučuje o bilo kakvom sporu u vezi sa zaštitom utvrđenog statusa i ovlaštenja Brčko Distrikta BiH koji se može javiti između jednog ili više entiteta i Brčko Distrikta BiH ili između BiH i Brčko Distrikta BiH po ovom ustavu i odlukama Arbitražnog tribunala.

Svaki takav spor također može pokrenuti većina poslanika u Skupštini Brčko Distrikta BiH koja uključuje najmanje jednu petinu izabраних poslanika iz reda svakog od konstitutivnih naroda.

Dosadašnji član VI.4. postaje član VI.5.

Amandman I. na Ustav BiH stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“.

Obrazloženje amandmana na Ustav BiH

I USTAVNI OSNOV ZA USVAJANJE AMANDMANA NA USTAV BIH

Ustavni osnov za usvajanje amandmana na Ustav BiH je član X/1. Ustava BiH, u kome se utvrđuje da „Ovaj ustav može biti mijenjan i dopunjavan odlukom Parlamentarne skupštine, koja uključuje dvotrećinsku većinu prisutnih i koji su glasali u Predstavničkom domu.“

II RAZLOZI ZA USVAJANJE AMANDMANA

Ustav BiH sadrži norme koje su diskriminatorne prema Ostalima, ali i predstavnicima konstitutivnih naroda, zavisno od teritorije na kojoj žive. Time je on sam sebi protivrječan, jer u članu II (tačke 1, 2 i 4) jamči ravnopravnost i zabranjuje diskriminaciju, te predviđa obavezu BiH da obezbijedi najviši međunarodni nivo zaštite ljudskih prava i sloboda, istovremeno dajući nadzakonsku snagu Konvenciji, dok u članovima IV (tačka 1) i V (stav 1) oduzima pasivno biračko pravo Ostalima. Time se krše ljudska prava i slobode, a građani BiH, u zavisnosti od svoje nacionalne pripadnosti ili opredjeljenja, stavljaju u neravnopravan položaj. Ova činjenica po sebi obavezuje na usvajanje amandmana kojima će Ostali biti izjednačeni u pravima sa pripadnicima konstitutivnih naroda, posebno

u pogledu ostvarivanja biračkog prava. Time bi Ustav BiH bio doveden u skladu sa Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i Međunarodnim paktom o građanskim i političkim pravima, kao svojim integralnim dijelovima. Otklanjanje ove

diskriminacije i priznavanje jednakosti svih državljana BiH u pravima i slobodama, u ovom slučaju političkim, doveli bi do priznavanja i praktične realizacije jedne civilizacijske tekovine – univerzalnosti ljudskih prava.

Dodatni razlog za usvajanje amandmana je presuda Evropskog suda za ljudska prava donesena u decembru 2009. godine, kojom se utvrđuje da Ustav BiH sadrži diskriminatorne odredbe i da krši ljudska prava i slobode građana koji pripadaju Ostalima. BiH ima obavezu da otkloni diskriminaciju i sprovede ovu presudu, što ne može učiniti prije nego što izmijeni svoj Ustav, jer se diskriminacija i kršenje ljudskih prava i sloboda nalaze u samom temelju ustavnog sistema – normativnom dijelu Ustava BiH.

III OBRAZLOŽENJE AMANDMANA USTAV BIH

Amandmanom II se proširuje član II Ustava BiH uvođenjem u ustavnopravni poredak BiH i institut zaštite kolektivnih prava što stvara pravni osnov za korištenje svih mehanizama za ostvarenje prava zaštićenih u priznatim međunarodnim instrumentima za zaštitu ljudskih prava. Osim ovoga, uvođenjem kolektivnih prava u tekst člana II Ustava BiH omogućava i institucionalnu zaštitu kroz mehanizam odlučivanja Ustavnog suda BiH jer trenutno je prava sadržana u međunarodnim dokumentima o zaštiti ljudskih prava iz Anexa I na Ustav BiH moguće koristiti samo kroz primjenu člana II/4. Ustava BiH, što uveliko otežava njihovu primjenu jer, kao što je poznato, dokazivanje diskriminacije je često vrlo teško i neizvjesno zbog nedostupnosti i nedostatka odgovarajućih statističkih podataka.

Amandman III je više tehnički amandman nego što ima suštinsko značenje jer se njime

usklađuje terminologija sa izmjenama koje su predložene u preostalim amandmanima. Polazna tačka za ovakvo opredjeljenje je funkcija Predsjednika BiH koji bi imao vrlo uske, protokolarne ovlasti, pa je samim tim bilo i neophodno uskladiti terminologiju zbog ukidanja kolektivnog tijela kakvo je Predsjedništvo i uvođenja funkcije Predsjednika. Konačno, opredjeljenje je da sve važne funkcije Predsjedništva, počevši od vanjske politike, komandovanja oružanim snagama pa do imenovanja ambasadora i druge funkcije, preuzme Vijeće ministara.

Amandman IV zadire u suštinu zabrane diskriminacije i jednakopravnosti svih konstitutivnih naroda i onih koji se tako ne osjećaju u pravnom poretku BiH. Trenutna ustavna odredba utvrđuje da jednu trećinu članova Doma naroda bira Narodna skupština RS-a, a dvije trećine Predstavnički dom Parlamenta FBiH sa unaprijed definiranom nacionalnom pripadnošću. Iako ne postoji autentično tumačenje ove odredbe, vjerovatno da je ustavotvorac, (ma ko on bio) pošao od zatečenog stanja, da na teritoriji RS-a žive pretežno predstavnici srpskog naroda, a da je FBiH, ekskluzivno hrvatsko-bošnjačka tvorevina. Međutim, ovakvo shvatanje je u velikoj mjeri korigovano odlukom Ustavnog suda BiH o konstitutivnosti naroda čime su izjednačena prava svakog konstitutivnog naroda na cijeloj teritoriji BiH uz izostavljanje definiranja i pozicije Ostalih. Zbog toga se čini sasvim logičnim da i jedan i drugi parlament, kroz tijela formirana nakon usvajanja ove odluke, odlučuju ravnopravno o izboru predstavnika konstitutivnih naroda i Ostalih u Domu naroda Parlamentarne skupštine BiH pri čemu bi oba tijela birala jednak broj predstavnika u ovo tijelo. Obrazloženje za ovakvo opredjeljenje leži i u činjenici da interesi pojedinih naroda i nacionalnih manjina sa različitih teritorija nisu identični, a da Dom naroda mora biti mjesto u kojem će se modelirati svi interesi svakog naroda. Pored ovoga, neophodno je, imajući u vidu poziciju Brčko distrikta BiH, u proces posrednih izbora za Dom naroda uključiti i Skupštinu Brčko distrikta kako bi se „pokrila“ teritorija cijele države u proces izbora u Dom naroda i

time bili zastupljeni interesi svakog konstitutivnog naroda na teritoriji cijele države ali i predstavnika grupe Ostali.

Pored ovoga bi se povećao broj članova Doma naroda, uz ostavljanje istih nadležnosti koje taj Dom trenutno ima.

Konačno, radi ostvarenja pune ravnopravnosti Ostalih u procesu odlučivanja i zaštite kolektivnih prava iz Amandmana II, izjednačeno je učešće pripadnika Ostalih u ovome procesu sa mogućnošću zaustavljanja zakonodavne procedure ukoliko bi se ovaj klub pozvao na zaštitu, ne vitalnih nacionalnih interesa, već zaštite kolektivnih prava. Razlika između ova dva pojma nije suštinske već isključivo terminološke prirode jer se radi o istom korpusu prava kojima se koriste konstitutivni narodi – zaštita kolektivnih prava uz drugačije terminološko određenje jer nije moguće da Ostali imaju mogućnost pozivanja na vitalni nacionalni interes pošto se radi o, za pretpostaviti je, pripadnicima različitih nacionalnih manjina ili onih koji se ne izjašnjavaju niti kao predstavnici konstitutivnih naroda niti kao predstavnici nacionalnih manjina, ali mogu definirati zajedničke interese kroz mehanizam zaštite kolektivnih prava što bi predstavljalo kohezivni faktor za približavanje različitih grupa.

Bez mogućnosti da klub Ostalih participira na jednakim osnovama u procesu odlučivanja, uključujući i pravo veta do eventualne odluke Ustavnog suda BiH, se ne bi do kraja omogućila ravnopravna participacija ove grupe u vođenju države, a time niti u zaštiti njihovih prava, već bi praktično služili samo kao „dodatne ruke za glasanje“ u Domu naroda.

Važno je istaći da se ovim Amandmanom povećava i broj zamjenika predsjedavajućih Predstavničkog doma i Doma naroda u cilju ravnopravnog pristupa javnim funkcijama grupi Ostalih.

Amandmanom V bi se preoblikovalo Predsjedništvo BiH u Predsjednika BiH kojega bi birao Dom naroda. Uz to se značajno mijenjaju nadležnosti Predsjednika BiH, a sve važne funkcije sadašnjeg Predsjedništva prenose na Vijeće ministara, uključujući I komandu nad oružanim snagama što je značajan preduslov ispunjenja obaveza prema EU integracijama i NATO-u. Uz izmijenjene nadležnosti, koje se mogu nazvati I protokolarnim, a koje su vrlo slične nadležnostima iz Aprilskog i Butmirskog paketa uz dodatnu redukciju tih nadležnosti, bi se postiglo da efikasno vođenje države ne bi bilo disperzirano između različitih državnih organa već objedinjeno kroz djelovanje Parlamentarne skupštine BiH i Vijeća ministara, odnosno zakonodavne i izvršne vlasti.

Ovim amandmanom se, kao što je to slučaj i sa predsjedavajućim oba doma Parlamentarne skupštine, uvodi i treći zamjenik Predsjedavajućeg vijeća ministara i time omogućava grupi Ostalih da participiraju u radu ovog važnog državnog organa.

Amandman VI, slično rješenjima iz entitetskih ustava, uvodi četiri ključne funkcije na nivou države koja su garantovana pripadnicima svakog konstitutivnog naroda i grupi Ostalih. Na ovaj način bi se onemogućile moguće manipulacije jer bi se izričito garantovalo da svaki predstavnik konstitutivnih naroda i grupe Ostalih vrši jednu od ključnih funkcija. Pogrešno bi bilo u raspodjelu ključnih funkcija uvesti i sudsku vlast koja mora biti neovisna, a samim tim i čelne funkcije izvan mogućnosti bilo kakvog uticaja zakonodavne i izvršne vlasti. Ovakvim rješenjem bi se potpuno eliminirali prisutni strahovi kod pripadnika pojedinih naroda da bi mogli doći u poziciju da budu potpuno isključeni iz obnašanja važnih državnih funkcija.

Konačno, a imajući u vidu da diskriminatorne odredbe Ustava BiH egzistiraju u pravnom poretku BiH već dugi niz godina i da je doneseno jako puno propisa na različitim nivoima vlasti, a koji se temelje na ovakvim, diskriminatornim odredbama, neophodno je omogućiti dodatnu kontrolu akata usvojenih u toku perioda do usvajanja ovih amandmana.

Obzirom da se radi o namjeri dodatne kontrole takvih propisa i njihove korekcije, ukoliko sadrže diskriminaciju, najbolja mogućnost je da tu kontrolu vrše predstavnici konstitutivnih naroda i Ostalih u Domu naroda i ukoliko utvrde da postoji sumnja u njihovu ustavnost i zakonitost, da im se omogući osporavanje kroz mehanizam odlučivanja pred Ustavnim sudom BiH. Na ovaj način bi se uvela dodatna kontrola svih propisa koji sadrže diskriminaciju, a koji bi i pored usvojenih amandmana na Ustav BiH, kojima bi se ukinula diskriminacija, ostali na pravnoj snazi, prepuštajući se volji organa i tijela koji su i donijeli te propise, da ih promijene ili da pak to ne učine. Kroz ovaj mehanizam bi se ubrzao čitav proces i izvršila dodatna kontrola tih propisa kroz djelovanje klubova u Domu naroda.